

Från globala mål till lokal handling

Nordisk rapport 2018

"Tanken är inte bara att arbeta med de mål där vi redan gör bra ifrån oss. Vi behöver komma fram till var vi inte lyckas tillräckligt bra och sedan utgå från det."

Jette Runchel
Förvaltningschef, Albertslunds kommun

Vilka är FN:s mål för hållbar utveckling?

Målen för hållbar utveckling (Sustainable Development Goals, SDG), även kallade de globala målen eller Agenda 2030, är en allmän uppmaning till handling som fastställdes av 193 länder vid FN:s generalförsamling 2015. De globala målen består av 17 centrala mål och 169 delmål som balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, sociala och miljömässiga.

I de globala målen fastslås det att avskaffandet av fattigdom måste gå hand i hand med strategier som slår vakt om ekonomisk tillväxt och tar itu med sociala behov, till exempel utbildning, hälsa, socialt skydd och arbetstillfällen, samtidigt som man bekämpar klimatförändring och värnar om miljön. Regeringarna har det främsta ansvaret för att följa upp och se över vilka framsteg som görs på nationell, regional och lokal nivå för att de globala målen ska kunna genomföras till 2030.

De globala målen är en global måttstock som uppmanar alla FN:s medlemsstater att utveckla en nationell handlingsplan för genomförandet av de globala målen i syfte att kunna utvärdera framste-

gen mot målen. Men fastän handlingsplaner på nationell nivå är obligatoriska är det frivilligt för lokala myndigheter, kommuner och städer att utveckla handlingsplaner för de globala målen.

Samtidigt är lokala myndigheter, kommuner och städer helt centrala för agendan, eftersom många avgörande och långsiktiga beslut som ska fattas om hållbar utveckling ligger på lokal nivå. Exempelvis fattar kommunerna beslut om utbildning, integration, stadsplanering, transportsystem, avfallshantering och energiefektivitet. Kommunerna kan också främja social inkludering och sammanhållning och skapa en miljö för produktiva investeringar, vilket i sin tur kan skapa förutsättningar för sysselsättning och innovationer.

Den privata sektorn är en nyckelpartner för kommunerna. När företag samarbetar med offentlig sektor kan de bidra med sitt kunnande, investeringar och kreativitet för att ta itu med de utmaningar som beskrivs i de globala målen.

Det nordiska landskapet

Norden i täten

De nordiska länderna och deras offentliga institutioner har en lång tradition av att arbeta för hållbar utveckling. De nordiska länderna har också varit med och aktivt utformat de globala målen som trädde i kraft 2015, och Norden ligger utan tvekan bäst till globalt när det handlar om att nå de globala målen fram till 2030.

Men även de nordiska länderna har arbete framför sig om de ska kunna uppnå de globala målen. För att lyckas krävs att de nordiska länderna, precis som alla andra länder, förstår sina starka men även svaga sidor när det gäller att nå målen.

Det gäller bland annat att hitta svar på hur man ska göra följande:

- Övergå till ett koldioxidsnålt samhälle och minska CO2-utsläppen per capita
- Klara av stora demografiska förändringar
- Skydda den biologiska mångfalden och de naturliga ekosystemen
- Göra regionens jordbrukssystem miljövänligare
- Tackla den ökande urbaniseringen och avfolkningen av mindre samhällen
- Inkludera marginaliserade eller utsatta grupper i utbildningssystemet och på arbetsmarknaden
- Minska mängden fast avfall som produceras per capita varje dag
- Lämna masskonsumtionen och minska trycket på naturresurserna
- Hantera den växande utmaningen med extremism och radikaliserings
- Arbeta med dagens och framtida hälsorelaterade utmaningar

Sammantaget visar rapporten på en tendens där de globala målen alltmer börjar fungera som en vägledning för många kommuner i de nordiska länderna. Intervjuer med över 180 kommuner i Danmark, Sverige, Finland och Norge visar tydligt att visionära politiska ledare och beslutsfattare inom kommunala förvaltningar driver den här utvecklingen i nära samarbete med lokala företag, civilsamhällets organisationer och medborgarna.

Majoriteten av kommunledarna som intervjuats i studien vill föregå med gott exempel, inte bara på områden som sedan gammalt uppfattas som nordiska varumärken, till exempel utbildning, jämställdhet, välfärd, socialt skydd och mänskliga rättigheter, utan även på många – för att inte säga alla – områden för de relevanta delmål som är kopplade till de 17 målen.

Agendan som referenspunkt

Trots att tre av fyra av de nordiska kommunerna ser de globala målen som viktiga för sin kommun använder många av dem agendan som något de bara refererar till i sin kommunikation. Intervjuerna visar att de flesta kommuner tenderar att rätta sina befintliga aktiviteter och ambitioner efter de globala målen, snarare än att betrakta sina ambitioner, prioriteringar och lösningar utifrån dem.

De flesta nordiska kommunerna uppfattar inte målen för hållbar utveckling som något nytt, utan ser de globala målen som en ram

att använda när de ska kommunicera och nå ut till medborgarna. Kommunerna orienterar sig främst utifrån de 17 globala målen och inte de 169 underliggande målen som specifikt beskriver hur långt världen behöver ha kommit 2030.

Partnerskap och innovation

Att rätta sina handlingar efter de globala målen och kommunicera sina hållbarhetsinsatser brett kan mycket väl vara verkningsfullt och bidra till att mobilisera intressenterna kring agendan. Det är också vettigt att börja med att skaffa sig en överblick över hur dagens aktiviteter ligger i linje med de globala målen i dag.

"Agenda 2030 och hållbarhet är mycket viktigt, inte bara lokalt. Sandvikens vision är – här är världen alltid närvarande – här känner vi oss hemma och gör varandra bättre"

Ann-Katrin Sundelius Förvaltningschef, Sandvikens kommun

Några av de intervjuade kommunerna ser dock också de globala målen som en möjlighet att ta sig an prövningar på ett nytt sätt. De flesta ser partnerskap som ett viktigt sätt att få till stånd innovationer, och över 61 procent av de nordiska kommunerna tror att de globala målen är en språngbräda för nya partnerskap och att de partnerskapen kan öppna dörren för offentliga innovationer och tillväxtpotentialer. De flesta från Norden som svarat på frågorna lyfter även fram den privata sektorn som en viktig partner tillsammans med ideella (NGO:er), den akademiska världen och offentliga institutioner.

Exempel på där de globala målen kan fungera som motor för nya lösningar är offentlig hälso- och sjukvård, ren teknik – eller clean-tech –, äldreomsorgen, havsföreningar, rekrytering av flyktingar

på arbetsmarknaden, stadsmiljöer som kan stärka integration och hälsa, plastfria städer och förebygga skolavhopp.

Få har nått full potential

Kommunerna i Norden ligger bra till för att behålla ledningen i den globala hållbara utvecklingen. Men det är få som har dragit nytta av de globala målens fulla potential i dag. Att gå i bräsch kräver att kommunerna fortsätter utmana sig själva i hur de arbetar med innovationer och att hitta nya metoder för att föreslå lösningar på samhälls- och miljömässiga utmaningar. Att ta ledningen ökar också behovet av samarbete inom och mellan kommunalförvaltningarna för att säkerställa ett holistiskt perspektiv och lösningar från början till slut.

För att katalysera omvandlingen mot hållbar utveckling blir det också avgörande att hitta nya plattformar för att utforma partnerskap med företagen och nya sätt att engagera medborgarna och andra intressenter. Att leda vägen kommer till syvende och sist också att kräva att kommunerna lever som de lär och börjar genomföra hållbarhetsmetoder i sina egna upphandlingsförfaranden och investeringsaktiviteter.

Hinder för lokal anpassning

De nationella regeringarna i de nordiska länderna erkänner att kommunerna spelar en avgörande roll i genomförandet av målen för hållbar utveckling. Men de verkar också ha gemensamt att de inte har haft samma förväntningar på nationell nivå som på lokal nivå när det gäller kommunernas genomförande av de globala målen.

Bristen på samordning och gemensamma nationella initiativ återspeglar också att inget av länderna inkluderar kommunerna i den formella organisationen och styrningen av de globala målen i landet.

Det nordiska landskapet

Respondenter

181 kommunledare

NO: 51

FI: 30

SE: 51

DK: 49

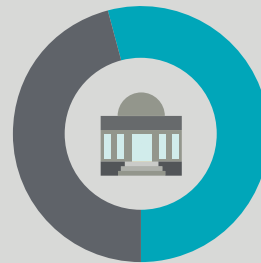
Kännedom om målen

56 procent av ledarna i Norden säger att de antingen känner till, eller är väl bekanta med de globala målen.

Men både Sveriges och Finlands resultat sticker ut: I Sverige visar det sig att respondenterna känner till de globala målen exceptionellt väl (i snitt känner 71 procent till de globala målen mycket väl), medan de globala målen är relativt okända för de finska respondenterna (i snitt känner bara 28 procent till de globala målen mycket väl).

Politiskt stöd

54%

av de nordiska kommunerna upplever att kommunfullmäktige stöder de globala målen.

I de nordiska länderna upplever 62 procent av de stora kommunerna lokalt politiskt stöd för de globala målen, medan siffran för de medelstora kommunerna är 54 procent. Siffran för de små kommunerna ligger på 34 procent.

Jämför man emellertid länderna är skillnaderna stora. Medan 70 procent av kommunerna i Sverige och 67 procent av kommunerna i Danmark säger att de känner ett lokalt politiskt stöd, är det bara 34 procent i Finland och 25 procent i Norge som säger samma sak.

Strukturerad strategi

60 procent av kommunerna i Norden har utvecklat en plan för hur man ska arbeta med de globala målen.

Betydelse för kommunerna

72%

Av de nordiska ledarna ser de globala målen som viktiga eller mycket viktiga för sin kommun.

2%

endast av ledarna i Norden säger att de globala målen inte är viktiga för sin kommun.

De globala målens betydelse för de olika nordiska kommunerna

Det här är de mest prioriterade globala målen för de nordiska kommunerna:

1. Hållbara städer och samhällen
2. God utbildning för alla
3. Bekämpa klimatförändringarna

Partnerskap

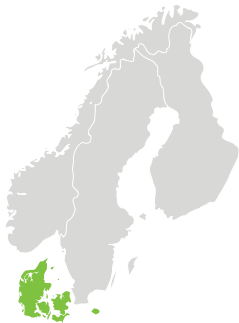
61 procent av de nordiska ledarna menar att de globala målen i stor eller mycket stor utsträckning kan vara en språngbräda för nya typer av partnerskap, till exempel med företag, civilsamhället och offentliga institutioner.

Tillväxt och innovation

60 procent av ledarna i Norden upplever att de globala målen i hög eller mycket hög grad fungerar som en dörröppnare för tillväxt och offentliga innovationer.

Danmark i fokus

Det danska finansministeriet har tagit fram en nationell handlingsplan för målen för hållbar utveckling, och finansministern har varit en av de mest pådrivande i utvecklingen i samarbete med alla andra departement, civilsamhället, den privata sektorn och den akademiska världen. Danmark presenterade sin första frivilliga nationella översyn av genomförandet av de globala målen 2017.

I den danska nationella handlingsplanen står det att kommunerna är drivkraften bakom genomförandet av de globala målen i Danmark. Den här rapporten ger stöd för det påståendet. Den danska regeringen planerar också att införa en fond för de globala målen under 2018 som ska investera i hållbara projekt i utvecklingsländer. Fonden är ett partnerskap mellan regeringen och privata investerare.

Ökande engagemang

Data visar på en klar ökning från 2017 till 2018, både vad gäller både kännedomen om de globala målen och uppfattningen om målens betydelse i dansk lokal kontext. År 2018 svarar över 80 procent av de medelstora och stora danska kommunerna att de känner till de globala målen mycket väl. 2017 låg samma siffra på enbart 50 procent.

Men även om mer än hälften av de danska kommunerna ser de globala målen som viktiga för dem 2018 är det bara en av tre danska kommuner som har en plan för hur de ska uppnå målen för hållbar utveckling. Det är ändå ett steg i rätt riktning jämfört med 2017, då bara en av tio hade en färdig plan.

Under 2018 kommer allt fler danska kommuner att utveckla en handlingsplan för de globala målen. Många kommuner har startat en process för att besluta om hur de globala målen kan anpassas lokalt till planer, riktlinjer, visioner och metoder tillsammans med nybildade kommunfullmäktige¹ under våren.

"De globala målen kan förmå oss att tänka över var det finns behov av förändring och andra typer av lösningar i framtiden, till exempel inom hälso- och sjukvård."

Willy Feddersen
Förvaltningschef, Haderslevs kommun

Lokalt politiskt stöd

Danska kommuner åtnjuter ett större stöd för de globala målen från lokalpolitikerna än vad de norska och finska kommunerna gör. 67 procent av Danmarks kommuner känner ett politiskt stöd för att anpassa de globala målen till den lokala kontexten, vilket antyder att hållbar utveckling börjar bli en del av såväl den lokala politiska agendan som den administrativa agendan i Danmark.

Till de viktigaste globala målen för de danska kommunerna 2017 räknas de miljöfokuserade målen. Kommunerna svarar att detta antagligen beror på att miljöfrågorna har en lång historia i Danmark och att den lokala Agenda 21² har varit ett danskt politiskt instrument sedan 1994.

Innovation, tillväxt och partnerskap

Majoriteten av kommunerna ser stora innovations- och tillväxtpotentialer i de globala målen som framförallt kommer till stånd genom nya typer av sektoröverskridande dialoger och partnerskap med företag, civilsamhället, den akademiska världen och utbildningsinstitutionerna. Exempel på områden där möjligheter finns som nämns av de danska kommunledarna är den cirkulära ekonomin och grön tillväxt, offentliga skolor och utbildning, hälso- och sjukvård, välfärd för äldre och stadsplaneringslösningar.

Respondenter

Små kommuner: 4

Medelstora kommuner: 23

Stora kommuner: 21

Medvetenhet bland respondenterna

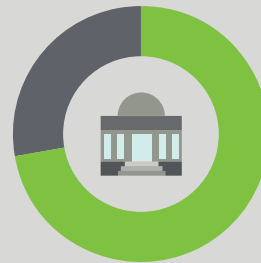
I de små danska kommunerna känner 25 procent till målen för hållbar utveckling väl eller mycket väl.

I de medelstora danska kommunerna känner 83 procent till de globala målen väl eller mycket väl.

I de stora danska kommunerna känner 81 procent till de globala målen väl eller mycket väl.

Politiskt stöd

67%

av de danska kommunerna upplever ett lokalt politiskt stöd från kommunfullmäktige för de globala målen.

- 50 procent av de små danska kommunerna
- 75 procent av de medelstora danska kommunerna
- 76 procent av de stora danska kommunerna

Struktur

Bara en av tre danska kommuner har en antagen plan för hur de ska uppnå målen för hållbar utveckling.

Betydelse för kommunerna

57%

av de danska kommunerna ser de globala målen som viktiga eller mycket viktiga för sin kommun.

Partnerskap

57 procent av de danska kommunerna menar att de globala målen i stor eller mycket stor utsträckning kan vara en språngbräda för nya typer av partnerskap, till exempel med företag, civilsamhället och offentliga institutioner.

Prioriteringar

Det här är de mest prioriterade globala målen för de danska kommunerna:

1. Bekämpa klimatförändringarna
2. Hållbar energi för alla
3. Hållbara städer och samhällen

Tillväxt och innovation

52 procent av de danska kommunerna ser de globala målen som en dörröppnare för tillväxt och offentliga innovationer i hög eller mycket hög utsträckning.

Norge i fokus

Norge lämnade in sin frivilliga nationella översyn av målen för hållbar utveckling till FN 2016. I rapporten säger Norge att "de globala målen kommer att bli en stark motor för nationellt politiskt handlande, internationellt samarbete och samarbetspartnerskap." Den norska statsministern är aktiv som medordförande i FN:s generalsekreterares arbetsgrupp för de globala målen.

I Norge ansvarar departementen med sektorsansvar för att genomföra och rapportera om sina respektive mål för hållbar utveckling i den årliga budgetprocessen. Finansdepartementet summerar resultaten i en nationell vitbok som läggs fram för stortinget tillsammans med den statliga budgeten. Norge stöder de globala målen på internationell och nationell nivå, däremot är den lokala kommunnivån mindre synlig i den nationella planen.

Ingen revolution

Många av de norska respondenterna påpekar att de har arbetat med hållbarhetsteman länge och att några av områdena i de 17 målen inte är nya för dem. De lyfter fram utbildning, hälso-, sjukvårds- och stadsplanering som exempel på strategiska teman som de arbetat med i flera år. Trots detta och att 84 procent av de norska kommunerna ser de globala målen som mycket viktiga är det bara ett litet antal som har planer eller strategier på plats som syftar direkt på de globala målen. Men liksom i de övriga nordiska kommunerna har de norska kommunerna planer för utvalda hållbarhetsteman, till exempel inom områdena ovan eller inom havsföröreningar, grön tillväxt och integration.

När kommunplanerna uppdateras, antingen som en del av den regelbundna arbetscykeln eller i samband med kommunsammanslagningar som äger rum i samband med den norska kommunreformen³, förutser några av kommunerna att de kommer att strukturera sina nya kommunplaner i linje med de globala målen.

"För att nå de här målen behöver vi arbeta med social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Tillsammans kommer de områdena att skapa hållbar utveckling. Samarbete, mål nummer 17, är avgörande."

Lars Henrik Bøhler
Kommunfullmäktig, Oppegårds kommun

Hinder för lokal anpassning

Små kommuner i Norge ser andra hinder för lokal anpassning av de globala målen än vad stora kommuner gör. Vissa stora kommuner pekar på behovet av ett förändrat tänkesätt och att se till att skapa medvetenhet om och lokalt intresse för målen för hållbar utveckling. Många små och medelstora kommuner tenderar emellertid att understryka bristen på resurser, förmåga och tid som hinder för att fokusera på de globala målen i ett lokalt sammanhang. Partnerskap lyfts fram som ett viktigt instrument för att ta sig förbi det hindret.

Eftersom över hälften av Norges kommuner har mindre än 5 000 invånare kan den lokala anpassningen av de globala målen påskyndas genom att stödja dessa kommuner i arbetet med de globala målen.

Respondenter

Små kommuner: 10

Medelstora kommuner: 22

Stora kommuner: 19

Medvetenhet bland respondenterna

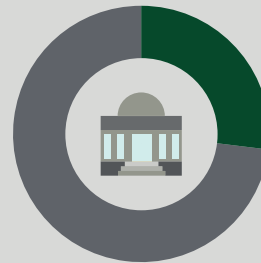
I de små norska kommunerna känner 30 procent till målen för hållbar utveckling väl eller mycket väl.

I de medelstora norska kommunerna känner 23 procent till de globala målen väl eller mycket väl.

I de stora norska kommunerna känner 63 procent till de globala målen väl eller mycket väl.

Politiskt stöd

25%

av de norska kommunerna upplever ett lokalt politiskt stöd från kommunfullmäktige för de globala målen.

- 10 procent av de små norska kommunerna
- 23 procent av de medelstora norska kommunerna
- 42 procent av de stora norska kommunerna

Struktur

Bara en av fyra norska kommuner har en antagen plan för hur de ska uppnå målen för hållbar utveckling.

Betydelse för kommunerna

84%

av de norska kommunerna ser de globala målen som viktiga eller mycket viktiga för sin kommun.

Prioriteringar

Det här är de mest prioriterade globala målen för de norska kommunerna:

1. God hälsa och välbefinnande
2. God utbildning för alla
3. Hållbara städer och samhällen

Partnerskap

57 procent av de norska kommunerna menar att de globala målen i stor eller mycket stor utsträckning kan vara en språngbräda för nya typer av partnerskap, till exempel med företag, civilsamhället och offentliga institutioner.

Tillväxt och innovation

Omkring 50 procent av de norska kommunerna ser de globala målen som en dörröppare för tillväxt och offentliga innovationer i hög eller mycket hög grad.

Sverige i fokus

Den svenska regeringens ambition är att Sverige ska bli ett föregångsland när det gäller att genomföra målen för hållbar utveckling, både på hemmaplan och i sitt bidrag till det globala genomförandet. I Sverige ansvarar varje minister för genomförandet av de globala målen inom sin portfölj.

Därutöver har två ministrar ett särskilt överordnat ansvar: Civilministern ansvarar för att samordna och främja genomförandet av agendan nationellt, medan ministern för internationellt utvecklingssamarbete och klimat leder arbetet med Sveriges bidrag till det internationella genomförandet genom riktlinjerna för global utveckling samt det svenska utvecklingssamarbetet som kanaliserar stöd till utvecklingsländer.

Under ministrarna finns en mindre samrådsgrupp som utgörs av statssekreterare från finansdepartementet, utrikesdepartementet, miljö- och energidepartementet och näringsdepartementet. Regeringskansliet har en kommitté som arbetar med de globala målen där alla departement deltar. I juni 2018 antog Sveriges regering en nationell handlingsplan för Agenda 2030.

Samarbete med näringslivet

De flesta svenska kommuner är mycket positivt inställda till målen för hållbar utveckling och inte mindre än 80 procent av respondenterna ser de globala målen som viktiga för sin kommun.

När det gäller frågan om möjligheterna till partnerskap, innovationer och tillväxt ger de svenska kommunerna samma svar. Offentlig-privata partnerskap lyfts fram som en avgörande faktor för innovativa lösningar, särskilt när det handlar om att minska utnyttjandet av naturtillgångar. Exempel på detta är cleantech, klimatsäkring, smarta städer, cirkulär ekonomi, delningsekonomi och livsmedelsproduktion. Även utbildning är ett exempel som flera nämner.

"Det här borde vara en naturlig del av vårt sätt att arbeta och av våra vägledande principer för hur vi arbetar med kommunens utmaningar och utveckling."

Andreas Norbrant
Förvaltningschef, Malmö kommun

I väntan på en tydlig riktning

I administrationen i de flesta svenska kommuner stödjer lokalpolitikerna att man arbetar med de globala målen. Trots det är det en betydande del av respondenterna som ännu inte har en färdig plan för de globala målen. Många av respondenterna har dock en hållbarhetsagenda som anpassats till de lokala förhållandena.

Många av de svenska kommunledarna nämner att direktiven från den svenska regeringen inte har varit tillräckligt tydliga, vilket medfört att en del kommuner avvaktar mer klarhet på den punkten.

Respondenter

Små kommuner: 10

Medelstora kommuner: 17

Stora kommuner: 24

Medvetenhet bland respondenterna

I de små svenska kommunerna känner 80 procent till målen för hållbar utveckling väl eller mycket väl.

I de medelstora svenska kommunerna känner 65 procent till de globala målen väl eller mycket väl.

I de stora svenska kommunerna känner 67 procent till de globala målen väl eller mycket väl.

Betydelse för kommunerna

80%

av de svenska kommunerna ser de globala målen som viktiga eller mycket viktiga för sin kommun.

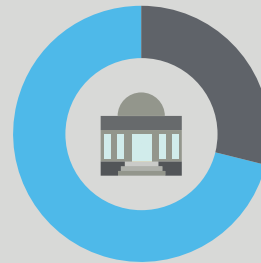
Prioriteringar

Det här är de mest prioriterade globala målen för de svenska kommunerna:

1. Hållbara städer och samhällen
2. Bekämpa klimatförändringarna
3. God utbildning för alla

Politiskt stöd

70%

av de svenska kommunerna upplever ett lokalt politiskt stöd från kommunfullmäktige för de globala målen.

- 70 procent av de små svenska kommunerna
- 65 procent av de medelstora svenska kommunerna
- 75 procent av de stora svenska kommunerna

Struktur

Bara en av tre svenska kommuner har en antagen plan för hur de ska uppnå målen för hållbar utveckling.

Partnerskap

60 procent av de svenska kommunerna menar att de globala målen i stor eller mycket stor utsträckning kan vara en språngbräda för nya typer av partnerskap, till exempel med företag, civilsamhället och offentliga institutioner.

Tillväxt och innovation

67 procent av de svenska kommunerna ser i hög eller mycket hög grad de globala målen som en dörröppnare för tillväxt och offentliga innovationer.

Finland i fokus

Finlands angreppssätt för att genomföra målen för hållbar utveckling är nära kopplat till den nationella strategin för hållbar utveckling med namnet *Samhällets åtagande för en hållbar utveckling eller Åtagande 2050*⁴. Den lanserades 2013 och kom alltså före Agenda 2030, men Åtagande 2050 uppdaterades senare för att ligga direkt i linje med de globala målen. Strategin genomförs under överinseende av den finska nationella kommissionen för hållbar utveckling, ett kansli med företrädare från olika departement.

Finland har publicerat en nationell rapport om genomförandet av de globala målen och räknar med att utvärdera framstegen 2018. I den nationella strategin finns en internetplattform där man bjuder in företag, utbildningsinstitutioner, politiska partier, städer och andra aktörer att ingå offentliga åtaganden för hållbarhet. Omkring 73 procent av de finska kommunerna har redan beslutat om någon typ av bindande engagemang för Åtagande 2050.

Likartade hållbarhetsteman

Finska kommunledare har överlag en tydlig förståelse för hur viktiga och brådskande de globala målen är, och den allmänna motivationen för att genomföra hållbarhetsrelaterade mål är stark. Men för de flesta finska kommuner är inte de globala målen utgångspunkten för deras strategi eller planer.

Många svarar att hållbarhetsteman som liknar de globala målen, till exempel smarta städer, hållbara livsmedel, klimatsatser och lika möjligheter, redan är integrerade i de lokala beslutsprocesserna. Det kan förklara varför kommunerna i Finland i allmänhet inte känner till de globala målen särskilt väl jämfört med kommunerna i

"De globala målen ska ses som en del av en kommuns strategiska planering, där man noga avväger mål och aktiviteter som en helhet."

Erkki Välimäki
Utvecklingschef, Seinäjoki

de nordiska grannländerna; samtidigt som 90 procent av kommunerna säger att de har planer eller strategier på plats för att arbeta med hållbarhet är det bara några av dem som direkt talar om de globala målen⁵.

Innovation och offentlig-privata partnerskap

De flesta av de finska respondenterna (73 procent) anser att de globala målen har stor potential att inspirera till offentliga innovationer och offentlig-privata partnerskap. Flera kommuner har pågående pilotprojekt inom mobilitet, energiövergång och inkluderande samhällsutveckling. Användandet av samarbetsfokuserade utvecklingsformer ökar också, till exempel öppna offentliga utvecklingsforum, gräsrotscommunities och hackathons, där medborgarnas kunskaper och entusiasm kan tas till vara och användas i arbetet med de globala målen.

Hinder för lokal anpassning

Många kommuner betonar vikten av ett resonemang som belyser fördelarna med de globala målen när budgetanslagen ska fördelas. Många finska kommuner framhäver också behovet av att förändra den allmänna opinionens uppfattning om att de globala målen mest innebär kostnader snarare än konkurrensfördelar för att öka investeringarna i de globala målen. Flera av respondenterna uttrycker också en önskan om mer praktiska metoder för att öka medvetenheten om hållbarhetsfrågor. Rent allmänt efterlyser finska kommuner mer engagemang.

Respondenter

Små kommuner: 5

Medelstora kommuner: 8

Stora kommuner: 14

Medvetenhet bland respondenterna

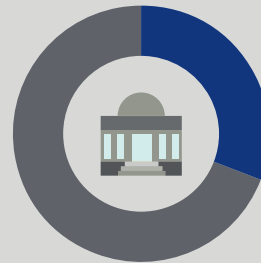
I de små finska kommunerna känner 40 procent till målen för hållbar utveckling väl eller mycket väl.

I de medelstora finska kommunerna känner 11 procent till de globala målen väl eller mycket väl.

I de stora finska kommunerna känner 32 procent till de globala målen väl eller mycket väl.

Politiskt stöd

34%

av de finska kommunerna upplever ett lokalt politiskt stöd för de globala målen, från kommunfullmäktige.

- 20 procent av de små finska kommunerna
- 44 procent av de medelstora finska kommunerna
- 38 procent av de stora finska kommunerna

Struktur

9 av 10 kommuner i Finland har en antagen plan för hur de globala målen eller relaterade teman ska uppnås.^A

Betydelse för kommunerna

77%

av de finska kommunerna ser de globala målen som viktiga eller mycket viktiga för sin kommun.

Prioriteringar

Det här är de mest prioriterade globala målen för de finska kommunerna:

1. Hållbara städer och samhällen
2. God hälsa och välbefinnande
3. Bekämpa klimatförändringarna

Partnerskap

70 procent av de finska kommunerna menar att de globala målen i stor eller mycket stor utsträckning kan vara en språngbräda för nya typer av partnerskap, till exempel med företag, civilsamhället och offentliga institutioner.

Tillväxt och innovation

Omkring 73 procent av de finska kommunerna ser i hög eller mycket hög grad de globala målen som en dörröppnare för tillväxt och offentliga innovationer.

Lokal anpassning av målen för hållbar utveckling

Kommunerna kan anpassa de globala målen till den lokala kontexten på olika nivåer. Uppgifterna som framkommer av rapporten visar att kommunerna arbetar på tre olika engagemangsnivåer:

1. Anpassa och kommunicera
2. Stimulera
3. Skapa innovationer

Majoriteten av de nordiska kommuner som idag arbetar med de globala målen i dag verkar på nivå 1 och en mindre andel verkar i viss utsträckning på nivå 2 eller 3. Många kommunledare erkänner dock den potential som ligger i att arbeta mer på djupet med de globala målen och se de globala målen som en språngbräda som kan drivas på partnerskap och offentliga innovationer (nivå 3). Men det är få som använder den fulla potentialen idag.

1. Anpassa och kommunicera

Syfte: Att visa upp och kommunicera hur nuvarande initiativ hänger samman med de globala målen för att engagera en bredare grupp intressenter, till exempel privata företag, NGO:s och medborgare, som allt mer intresserar sig för den globala agendan.

Frågor att fundera på:

- På vilka sätt bidrar våra nuvarande aktiviteter och policyer till att nå de 169 delmålen under de 17 globala målen till 2030?
- Hur kan vi använda de globala målen för att bygga upp vår lokala story för att nå ut till viktiga målgrupper, till exempel studenter, familjer, turister, företagskluster, internationella bolag – vad är det som gör att vi ligger i framkant?
- På vilka sätt kan de globala målen vara en referenspunkt i vår dialog eller partnerskap med medborgare, den privata sektorn, offentliga institutioner eller organisationer i det civila samhället?

"De globala målen är ett stöd för oss när vi talar om våra ansträngningar i ett globalt sammanhang. Det är viktigt att vi fokuserar på de globala frågor som också är relevanta för oss, till exempel hälso- och sjukvård, klimat, migration och det ökande trycket på frihandeln."

Henning Haahr Pedersen
Förvaltningschef, Odders kommun

2. Stimulera

Syfte: Att stimulera de globala målen genomslag via centrala aktiviteter. Exempel på detta är att anta hållbara riktlinjer för upphandlingar som tar fasta på teman som energi, bygg och bostäder, transport och livsmedelstjänster. Ett annat sätt är att se till att riktlinjerna för investeringar innehåller konsekvenskriterier för de globala målen. Ett tredje sätt är att stödja lokala verksamheter i att ta fram lösningar för att möta de globala målen i deras kontext.

Frågor att fundera på:

- Hur kan vi utforma vår kommunplan, strategi eller vision för att stimulera positiva effekter på de globala målen?
- Hur kan vi anpassa våra riktlinjer för upphandling så att vi skapar incitament för leverantörer att bidra med lösningar som också tar upp de globala målen?
- Hur kan vi skapa en grogrund för en lokal företagarmiljö som stimulerar innovationer kopplade till de globala målen och skapar sysselsättning?

3. Skapa innovationer

Syfte: Att hitta nya lösningar på befintliga samhälleliga eller miljömässiga utmaningar genom att mobilisera nya partner och resurser. Nya innovativa lösningar kan vara en del av svaret på dagens utmaningar, såsom hög arbetslöshet i vissa områden, extremism och radikalisering, högre kostnader och försämrad kvalitet i äldreården, eller behovet av att öka trafiksäkerheten för cyklister i vissa regioner.

Frågor att fundera på:

- Går våra åtgärder mot hållbar utveckling åt rätt håll – gör vi rätt saker?
- Vilka är de mest avgörande utmaningarna i vår kommun när det gäller de 169 delmålen och 17 målen för hållbar utveckling?
- Vilka typer av lösningar kan vi utveckla för att ta itu med de utmaningar vi har i dag inom det kommunala basutbudet av service, till exempel via partnerskap?

"Många av målen är utmaningar utan enkla svar och som har flera möjliga lösningar. Därför kan offentliga innovationer vara en nyckelkomponent i arbetet med de här målen."

Regine Aklestad
Planerare och rådgivare i miljö- och utvecklingsfrågor,
Volda kommun

Studiens omfattning

2018 är andra året som Deloitte tar fram en rapport om lokal anpassning av de globala målen. Den första rapporten som publicerades i juni 2017 avsåg enbart danska kommuner. I den andra versionen som publicerades i juni 2018 omfattas kommuner i Danmark, Norge, Sverige och Finland.

Rapporten bygger på data från intervjuer med främst förvaltningschefer i de fyra länderna som genomförts mellan den 20 februari och den 20 april 2018. I vissa fall har intervjuerna gjorts med andra kommunchefer med särskilda kunskaper om de globala målen.

Antalet genomförda intervjuer:

49 i Danmark

51 i Sverige

30 i Finland

51 i Norge

Taxonomi

Små kommuner: Mindre än 20 000 invånare.

Medelstora kommuner: Mellan 20 000 och 50 000 invånare.

Stora kommuner: Mer än 50 000 invånare.

Intervjufrågorna var graderade i en skala från 1 till 5, där 1 var lägst poäng och 5 var högst poäng.

Metodbegränsningar

^{A)} Rapporten har vi respekterat varje respondents subjektiva svar. Därför ingår det både direkta och indirekta strategier i rapportens data.

Studien bygger på data från intervjuer där kommunledarna har gjort en självutvärdering av sin strategi för de globala målen, en metod medför risker för systematiska avvikelser.

För de enskilda länderna är urvalet relativt begränsat, särskilt när man byter ned kommunerna i tre storlekar, dvs. små, medelstora och stora.

Referenser

1. Danska lokalval hölls i november 2017 och många respondenter angav att de har startat en process för de globala målen med de nya kommunfullmäktige.
2. Agenda 21 är handlingsplanen för hållbar utveckling som antogs vid FN-konferensen om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992. Lokala Agenda 21 är den lokala implementeringen av planen som är obligatorisk i Danmark.
3. Den norska kommunreformen startade 2014 med målet att göra 428 kommuner till 356. Reformen ska vara genomförd i januari 2020. Länk till reformen (på norska): <https://www.regjeringen.no/no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/kommunereform/id2548377/>
4. Åtagande 2050, även kallad Samhällets åtagande för en hållbar utveckling är den finska nationella strategin för genomförandet av de globala målen. Länk till strategin: <https://commitment2050.fi/>

Kontaktpersoner på Deloitte

Danmark

Carsten Jørgensen
Public Lead, Consulting
cajoergensen@deloitte.dk

Bahare Haghshenas
Senior Manager, Monitor
bahahag@deloitte.dk

Norge

Cecilia Flatum
Public Lead, Consulting
cflatum@deloitte.no

Hanne Solem
Manager, Consulting
hsolem@deloitte.no

Sverige

Kim Hallenheim
Public Lead, Consulting
khallenheim@deloitte.se

Cecilia Wolkert
Senior Manager, Consulting
cwolkert@deloitte.se

Finland

Markus Kaihoniemi
Public Lead, Consulting
Markus.Kaihoniemi@deloitte.fi

Riikka Poukka
Senior manager, Sustainability
Riikka.Poukka@deloitte.fi

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries and territories bringing world-class capabilities, insights and high-quality service to address our clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 245,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

Deloitte refers to Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (DTTL), its network of member firms and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as Deloitte Global) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more about our global network of member firms.

© 2018 Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab. Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.